

Важан амерички политички интерес на Балкану је територија Босне и Херцеговине. А да би то постигли, морали се решити питање Републике Српске Крајине. Избора није било: Крајина је морала нестати.

У Вашингтону и Загребу паралелно су припремане војне операције „Бљесак“, „Олуја“, „Маестрал“ и „Голубица“.

„Бљесак“ је замишљен и спроведен као провера реакције Београда и Пала на акцију етничког чишћења у потоњој операцији „Олуја“.

„Маестрал“ је планиран али није спроведен. Био би спроведен да Радован Караџић, председник Републике Српске, није успео да спречи иницијативу (самовољу) генерала Ратка Младића, начелника Генералштаба Војске Републике Српске да се све снаге усмере и укључе у одсудну одбрану. Сарадњом политичких врхова са Пала и Београда Војска Републике Српске је избачена из игре низом акција од којих је најважнија била смена генерала Младића са места начелника Генералштаба одлуком владе Републике Српске на седници 7. августа 1995. године.

„Голубица“, позната и као „Вуковарска голубица“, би била спроведена у случају да режим у Београду није могао одржати договор, уколико би се одређене структуре у систему командовања Војском Југославије отргле контроли на потезу Барање и Источне Славоније и тиме изазову ланчану реакцију. То би било осујећено најстрожим и моменталним кажњавањем и позивањем на одговорност за показивање и најмање самоиницијативе на терену, усмеране у правцу пружања организованог отпора хрватској офанзиви.

*****

Пуковник Ричард Шафрански, официр Ратног ваздухопловства армије Сједињених Америчких Држава, својевремено први аналитичар у обавештајном сектору Ратног

Пише: Вељко Ђурић Мишина
среда, 03 август 2011 19:22

ваздухопловства, потом професор на високим војним школама у САД, постао је познат светској јавности једним научним радом објављеним у „Military review“ новембра 1994. Тај званични часопис је озбиљан, стручан и луксузни месечник у коме се објављују радови и пројекти водећих војних експерата и научника САД, Велике Британије и других чланица НАТО. Постоје две верзије овог часописа: прва је доступна широј читалачкој публици и друга, у виду билтена, намењена за интерно информисање. Рад пуковника Шафранског, који је по његовим речима „мршава скица озбиљног научног пројекта на коме раде тимови стручњака већ пуну деценију“ а који је изазвао велику позорност стручне јавности, објављен је под насловом „Неокортикални рат“.

У том тексту је приказана основа на којој почива савремена војна доктрина САД и суштина офанзивне стратегије XXI века, која је по речима тог пуковника „после низа година провера и експеримената зрела за увођење у праксу како оружаних снага Сједињених Држава тако и армије НАТО“. Убрзо потом, већ 1995. показало се како то није било само мишљење једног научног тима или његовог руководиоца. Савет за националну безбедност је те године одобрио и потписао увођење новог правила о употреби оружаних снага САД под ознаком ФМ 100-5. То правило није ништа друго него упутство за борбену примену теорије неокортикалног ратовања, и није ништа друго него метода компатибилна са планом спровођења спољне политике САД, због чега јој је и дата сагласност за употребу.

Неокортикални или неокортички рат обухвата психолошко-пропагандни рат, акције посредног наступања, сукобе ниског интензитета, психолошке операције.

Историја човечанства је историја рата, од братоубиства Каиновог. Сви периоди мира су периоди сломљене воље поражених страна и периоди припрема за будући оружани сукоб.

Суштина савременог поимања рата је да се једном постигнути резултат неиспушта и не дозволи фаза примирја и предах све до потпуног слома, до тачке потпуног предавања безговорног и неповратног препуштања вољи противника. Сам пуковник Шафрански у тексту каже: „Мора се онемогућити свака позиција или покушај противничке стране да једном потчињену вољу поврати. Кад год се у историји догађала таква ситуација, обновљена воља је одговарала са много више жешћине него пре потчињавања.“

Шта су то конкретно САД урадиле на терену? Једноставно су следиле упутство својих одредби из правила употребе Армије, које се зове ФМ 100-5. Кад је политичка одлука донета, Армија је спроводи у дело по начелима операција ФИД, које су предвиђене у стратегијским и тактичким претпоставкама за Балкан.

1. Операција ФИД

„Операција ФИД“ (Foreign Internal Defence), односно „унутрашња одбрана пријатељске земље“ дефинисана је у Пентагону 1976. године, у правилу ФМ 100-20, на основу искустава из Вијетнама и проверавана у бројним сукобима широм света. ФИД операција подразумева вођење дејства „без формалног ратног стања“ и обухвата читав низ међусобно повезаних и усклађених мера и активности, како од стране заштитника (Владе САД) тако и од стране владе коју САД подржава у одбрани од деструктивног деловања њеног унутрашњег непријатеља.

Такве операције се организују у условима када је нужно уздржавање од отворене и директне војне интервенције. У реализацији својих циљева, према земљи коју стављају под свој „заштитнички скут“, САД најпре пружају дипломатску и политичку подршку, како би се у светској јавности створило уверење у оправданост таквих поступака, затим крену у снабдевање „штићеника“ оружјем и пружање обавештајне и инструкторске помоћи, како би се он одбранио „сопственим“ снагама, да би на крају, баш ако је то изузетно и неопходно, уследило и ангажовање оружаних америчких војних снага. Све се своди са циљем да се оружане формације савезника оспособе и ојачају за самосталну борбу, како би се учешће америчких војника на терену svelo на најмању меру.

Операција ФИД заснива се на тајном међудржавном уговору или другој врсти тајног споразума између САД и стицене стране, у чему се ангажује целокупан амерички потенцијал, поцев од дипломатије, економије, обавештајних служби и специјалних снага за реализацију психолошко--пропагандних активности и других видова подршке. При том се да би се сачувала тајност операције што је више могуће активности, каква је, на пример, инструктажа „војске штићеника“, обављају се преко, наводно, приватних фирми.

2. Операција ФИД у Хрватској

Признавањем Хрватске од стране САД и ЕУ у њеним границама по југословенском Уставу из 1974. године створени су услови за склапање међудржавних уговора између Хрватске и САД а тиме и за отпочињање реализације операције ФИД. Важно је напоменути да је државност Хрватске призната без обзира на чињеницу што нису била решена кључна питања, као што је питање сукцесије и положај српског народа у њој. То значи да су Срби третирани као побуњеници против „легално изабране владе“ и „међународно признате државе“, њихове војне јединице као „паравојне формације“, а Република Српска Крајина као „нелегитимна творевина“, иако је то било у супротности са стварним стањем. Због тога су све активности хрватске војске против Срба биле тумачене као „борба против побуњеника“, у којој савезницима који се боре против „побуњеника“ треба пружити помоћ.

У операцији ФИД коју су САД реализовале на простору Хрватске, а која се завршила сламањем Републике Српске Крајине, прогоном српског становништва из Хрватске и бројним масакрима над њим, једну од главних улога имала је фирма МПРИ.

3.1. Улога фирме за војни консалтинг МПРИ

Америчка приватна фирма за војни консалтинг и пружање професионалних војних услуга МПРИ (Military -Profesional Resources Incorporates – Војни професионални ресурс) формирана је 1987. године. Њено седиште је у Александрији, Вирџинија (САД) и окупља првенствено пензионисане генерале, адмирале и официре свих рангова из америчке армије, претежно из војно обавештајне службе. На њиховом интернет сајту, али и у проспектима које достављају заинтересованим, наводи се да је МПРИ центар са највећом концентрацијом војних експерата и вештака у свету. Број стално запослених је око 2.000. Међутим, у мисијама пружања војних услуга МПРИ по потреби ангажује и додатне снаге.

Задатак МПРИ у оквиру операција ФИД је да обучи савезничку војску а администрације САД да тој војсци обезбеди најважније услове за ефикасно ратовање: наоружање, муницију, опрему за командовање и везу, психолошко-пропагандну подршку, обавештајне податке и тако даље. Уколико „спонзорисана“ страна, упркос америчкој помоћи, није у могућности да изврши постављени задатак, САД прибегавају ради спасавања својих штићеника и непосредном војном ангажовању, односно оружаном интервенцији. При томе настоје да претходно обезбеде дозволу УН и сагласност и подршку савезника из НАТО. Координирано наступање МПРИ и администрације САД, најпре на прост

Војно учешће САД у нападу на Републику Српску Крајину 1995. године

Пише: Вељко Ђурић Мишина
среда, 03 август 2011 19:22
